

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 876/2020
25.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., са боравиштем у ..., коју заступа пуномоћник Славица Куртиновић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Игор Јерковић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости завештања, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3155/19 од 10.10.2019. године, у седници одржаној 25.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3155/19 од 10.10.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 8559/2015 од 19.03.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражено да се утврди да је ништаво завештање пок. ВВ бивше из ... од 04.08.2004. године, као и његова допуна од 22.05.2006. године, оба проглашена у оставинском поступку пред Општинским судом у Новом Саду О ../09 на рочишту дана 18.06.2009. године, што би тужена била дужна признати и трпети, као и да се тужена обавезе да тужили накнади трошкове поступка. Ставом другим изреке обавезана је тужила да туженој накнади трошкове поступка у износу од 368.250,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3155/19 од 10.10.2019. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући дозвољеност ревизије применом члана 401. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиле дозвољена. Према члану 506. став 1. (прелазне и завршне одредбе) ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11), поступци започети пре ступања на снагу овог закона спровешће се по одредбама

Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 125/04, 111/09). Међутим, према члану 23. став 3. Закона о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ број 55/14), ревизија је дозвољена у свим поступцима у којима вредност предмета спора побијаног дела прелази динарску противвредност од 40.000 евра, односно 100.000 евра у привредним споровима, по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, а који нису правноснажно решени до дана ступања на снагу овог закона. Наведени Закон о изменама и допунама ЗПП-а регулише одлучивање о ревизији против правноснажних одлука донетих у другом степену после 31.05.2014. године, када је овај закон ступио на снагу у погледу вредносног цензуса за дозвољеност ревизије, па како је у овом случају правноснажна другостепена пресуда донета 10.10.2019. године (после ступања на снагу наведених новела ЗПП-а), то се дозвољеност ревизије у погледу вредносног цензуса цени према наведеној одредби из члана 23. став 3. новела, независно од времена покретања парничног поступка. Тужба у овој парници поднета је 16.04.2010. године а вредност предмета спора побијаног дела износи 5.000.000,00 динара, што прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе (1 евро=99,0961 динара).

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. ЗПП и утврдио да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда поступка због којих се ревизија може изјавити (члан 398. став 1. тачка 1. и 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су рођене сестре, а предмет спора је утврђење ништавости завештања и допуне завештања њихове мајке сада пок. ВВ која је преминула ...2009. године. Сада пок. ВВ сачинила је писмено завештање пред сведоцима дана 04.08.2004. године, којим је располагала својом имовином на тај начин што је оставила у наслеђе ћерки - овде туженој, с тим да је у тачки IX означено да завештава и сва права која оствари у судским поступцима који су у току или буду започети након сачињавања завештања и који се накнадно окончају. Посебно је наведено да су у вези са наведеном имовином покренути или ће бити покренути судски поступци (за поништај уговора о доживотном издржавању од 24.05.1994. године и анекса тог уговора од 29.07.1999. године или раскида истих), те да сва права која оствари припадају у наслеђе туженој. Допуном завештања пред сведоцима од 22.05.2006. године, сада пок. ВВ је поред осталог, означила пословним бројем започете судске поступке: П 5870/04, П 6085/05, П 6056/04, П 7773/04, И 1344/06 и Р 1657/05 са припадајућим трошковима, чиме је допуњена тачка IX завештања. Оценом налаза и мишљења вештака графолога утврђено је да су потписи на предметном завештању и допуни завештања од 22.05.2006. године аутентични потписи сада пок. ВВ. Дана 04.08.2004. године обављено је неуропсихијатријско вештачење ВВ од стране вештака проф. др Драгана Митровића у адвокатској канцеларији Бранивоја Поповића ради процене њеног душевог здравља и пословне способности и након обављеног разговора, вештак је закључио да је сада пок. ВВ потпуно душевно здрава и ментално очувана особа, да је у стању да самостално управља својом вољом и да је пословно способна. Пред Општинским судом у Новом Саду покренут је поступак за

расправу заоставштине сада пок. ВВ и на рочишту 18.06.2009. године, проглашено је наведено завештање и допуна завештања, а решењем од 01.07.2009. године утврђено је да су на наслеђе позвани наследници првог наследног реда ћерке, тужила АА и тужена ББ, као и деца раније преминуле ћерке пок. ГГ по праву представљања. Решењем О../15 оставински поступак је прекинут до правноснажног окончања поступка који се води пред Основним судом у Новом Саду П 11416/10 и П 5071/15. Сада пок. ВВ и њен супруг ДД (преминуо ...2004. године) су својој ћерки - овде тужили, уговорима о поклону 14.09.1988. године и 25.02.1991. године, поклонили одређене непокретности, а уговором о доживотном издржавању од 24.05.1994. године и анексом тог уговора од 29.07.1999. године, сада пок. ВВ и њен супруг ДД су као примаоци издржавања располагали одређеним непокретним и покретним стварима у корист тужиле као даваоца издржавања. Сада пок. ВВ поднела је тужбу против овде тужиле 13.08.2004. године ради опозива и ништавости уговора о поклону и ништавости, односно раскида уговора о доживотном издржавању са предлогом за издавање привремене мере и у том парничном поступку (П 6056/2004), након њене смрти, овде тужена је ступила на место покојне мајке као тужила. Парница је правноснажно окончана, пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3600/13 од 10.09.2014. године, којом је укинута првостепена пресуда и пресуђено тако што је делимично усвојен тужбени захтев и опозвани су у половини дела даровни уговор закључен између поклонодаваца ВВ и ДД и овде тужиле као поклонопримца, оверен 30.09.1998. године под бројем Ов ../88 код Општинског суда у Новом Саду и уговор о поклону закључен између истих уговарача и оверен у Општинском суду у Новом Саду под Ов ../91 дана 26.02.1991. године, па је овде тужила обавезана да трпи брисање свог права власништва и повратну укњижбу права власништва на име ВВ на 1/2 дела непокретности које су предмет тих уговора, затим је утврђено да је кривицом даваоца издржавања (овде тужиле) раскинут у половини дела уговор о доживотном издржавању закључен са ВВ и ДД као примаоцима издржавања, оверен у Општинском суду у Новом Саду под Р 553/94 дана 29.05.1994. године и Анекс тог уговора оверен 29.07.1999. године, под бројем Ов1 ../1999 и обавезана је овде тужила да трпи брисање свог права власништва и повратну укњижбу права власништва пок. ВВ на 1/2 дела предмета тог уговора са анексом. Поред тога утврђено је да су пред Општинским судом у Новом Саду вођена два поступка ради лишења пословне способности ВВ по предлогу овде тужиле под пословним бројем Р 1372/04 и Р 1426/07 у којима је извршено неуропсихијатријско вештачење којима је утврђено да је њена пословна способност у потпуности очувана. Сада пок. ВВ за живота није лишена пословне способности.

Код овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев за утврђење ништавости предметног завештања са допуном, налазећи да не постоји ниједан од законских разлога за ништавост предметног завештања.

Према члану 85. Закона о наслеђивању, завешталац који зна да чита и пише може завештање сачинити тако што ће пред два сведока изјавити да је већ сачињено писмено прочитао, да је то његова последња воља и потом се на писмену својеручно потписати. Сведоци се истовремено потписују на самом завештању, а пожељно је да се назначи њихово својство сведока. По члану 155. истог закона завештање је ништаво ако је његова садржина противна принудним прописима и јавном поретку или добрим

обичајима, а по члану 156. ништаво је завештање лица које није навршило 15 година живота или лица које је због неспособности за расуђивање потпуно лишено пословне способности. Фалсификовано завештање је ништаво према члану 157. истог закона.

Из наведеног следи да правно дејство производи пуноважно завештање, које је сачинило завештајно способно лице у неком од облика који су прописани законом, чија је садржина сагласна принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима. Недостатак било којег од ових елемената чини завештање неважећим. Имајући у виду утврђено чињенично стање у конкретном случају не постоји ни један од разлога ништавости предметног завештања, предвиђених наведеним законским одредбама.

Неосновано се ревизијом тужиле указује на ништавост предметног завештања из разлога што завешталац сада пок. ВВ није била власник имовине којом је располагала завештањем, јер је претходно уговорима о поклону од 14.09.1988. године и 25.02.1991. године, као и уговором о доживотном издржавању од 24.05.1994. године са анексом од 29.07.1999. године располагала истом имовином у корист тужиле, а поступак за опозив односно утврђење раскида уговора, покренула након сачињавања предметног завештања и његове допуне. Према члану 1. став 1. и 2. Закона о наслеђивању, наслеђује се заоставштина, а заоставштину чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти. Из наведеног следи да је заоставштина скуп, целина различитих правних елемената која настаје у тренутку делације, па заоставштину поред субјективних права чине и преображајна права. Наслеђивање је прелаз права једног на другог правног субјекта, па зато субјективно право може ући у заоставштину само ако је наследиво, док преображајна права представљају могућност неког лица да изјавом сопствене воље преиначи или угаси постојеће правно стање или стекне ново субјективно право. У преображајна права спада и право на раскид уговора, па у ситуацији када је дошло до процесне сукцесије у парници коју је покренула сада пок. ВВ и која је правноснажно окончана опозивом наведених уговора о поклону и утврђењем да је раскинут уговор о доживотном издржавању са анексом, уз обавезу овде тужиле да трпи брисање свог права власништва и повратну укњижбу права власништва на име ВВ, то чињеница да завешталац није била уписана као власник имовине у време сачињавања завештања није разлог ништавости предметног завештања.

На основу члана 405. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић